

Hodnocení rizikového chování v ZŠ a SŠ & mezinárodní pohled

Ing. Dana Pražáková, Ph. D. | Oddělení kanceláře ústředního školního inspektora

1 > Mezinárodní srovnání a širší kontext PISA k tématu rizikového chování

Mezinárodní srovnání a širší kontext
PISA k tématu rizikového chování

Odlišnosti (v průměru) lze pozorovat i v rámci ČR
(dívky vs. chlapci, SES žáků, typy/druhy škol)

Stále aktuální jsou zjištění a doporučení
z tematické zprávy: Hodnocení rizikového chování
žáků ZŠ a SŠ

V celé řadě sledovaných indexů se Česká republika opakovaně řadí na chvost zapojených zemí, to indikuje horší situaci našich žáků oproti ostatním

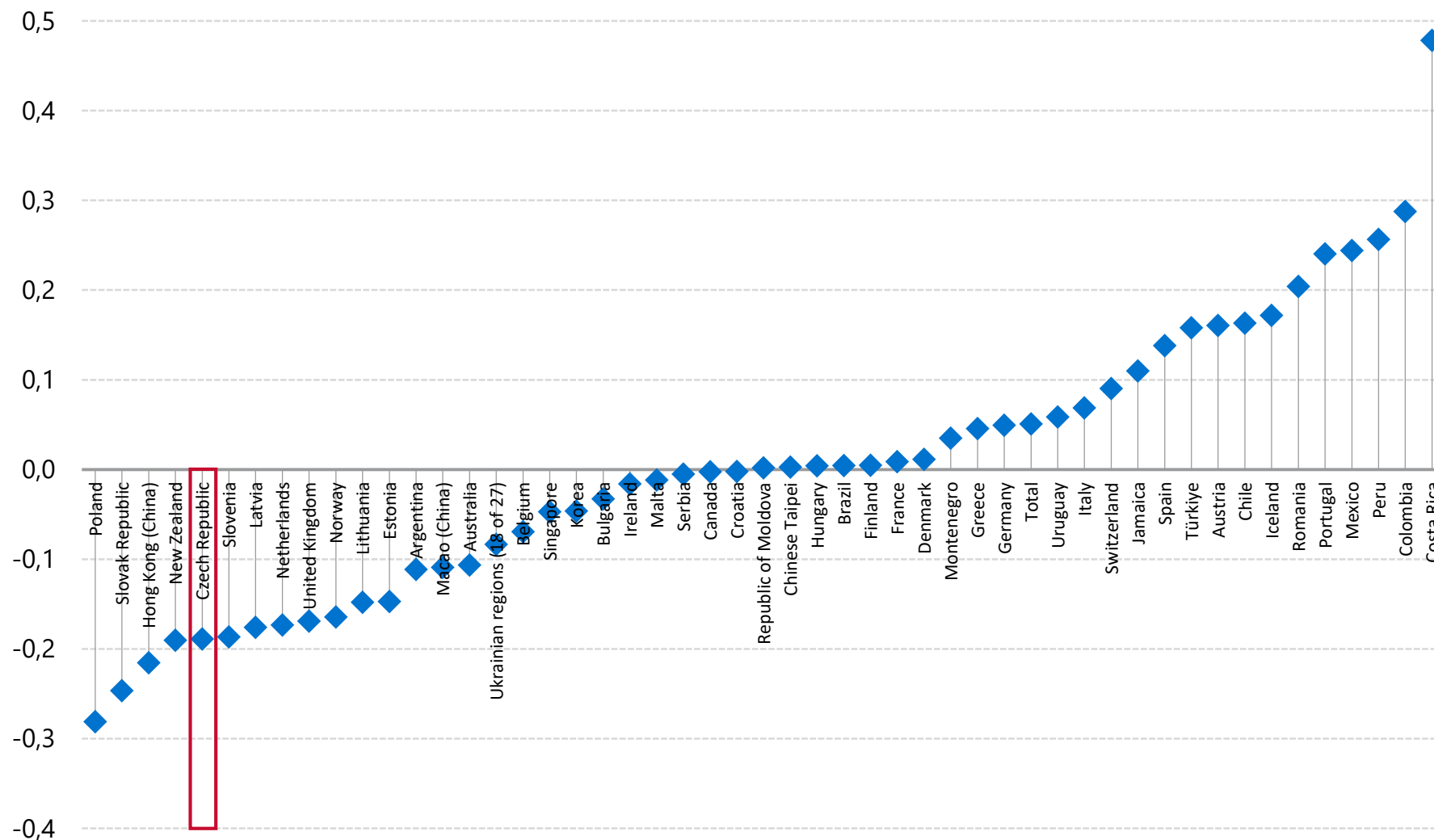
Index houževnatosti
(perseverance)

Index emoční stability
(emotional control)

Index stresové odolnosti
(stress resistance)

Index houževnatosti

Příklady tvrzení, která utvářejí celkový index:

Na úkolu pracuji tak dlouho, dokud není hotový.

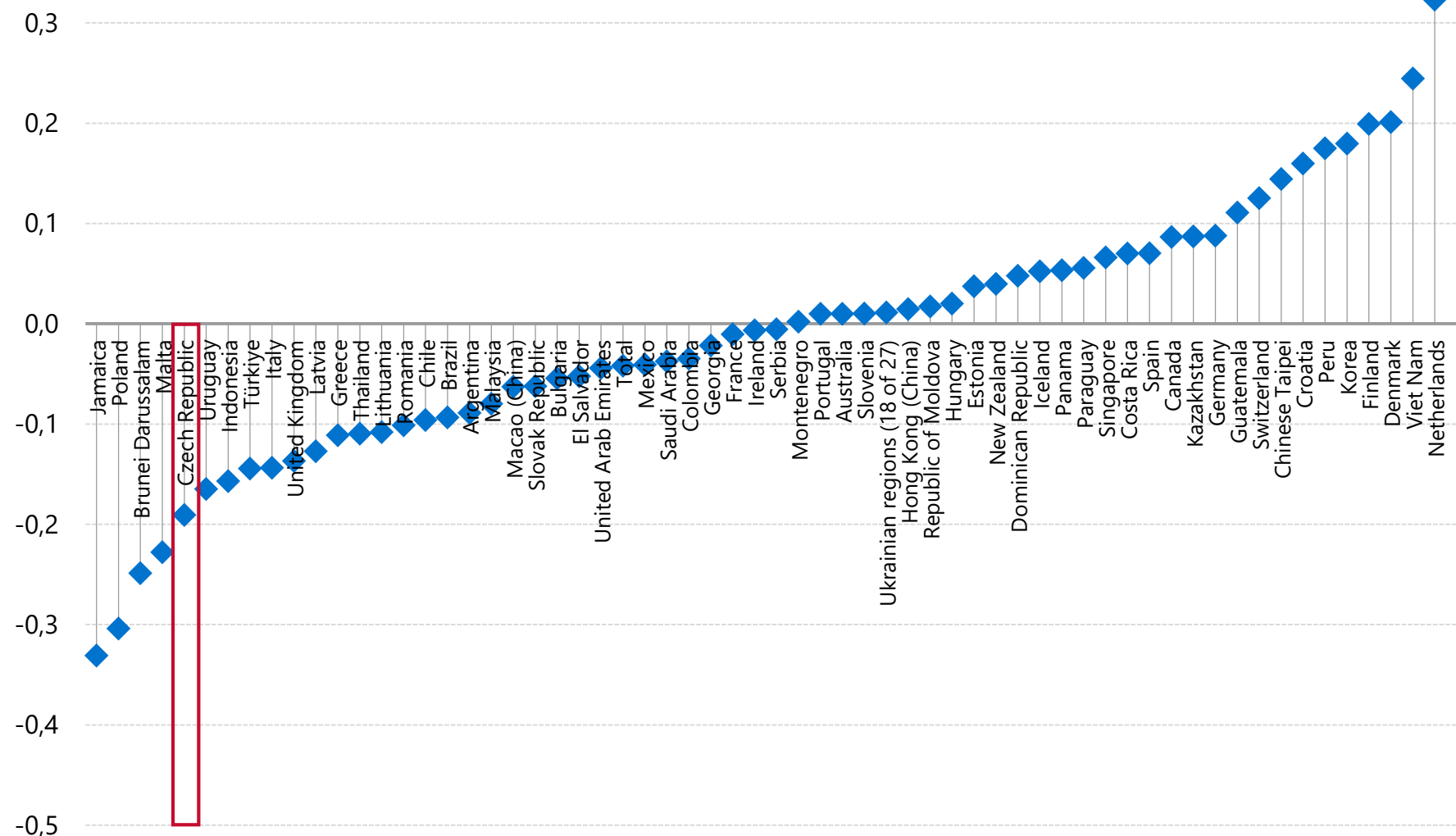
Když udělám chyby, vzdám to.

Co jsem začal/a, to dokončím.

Přestanu, když je práce příliš obtížná.

...

Index emoční stability

**Příklady tvrzení,
která utvářejí
celkový index:**

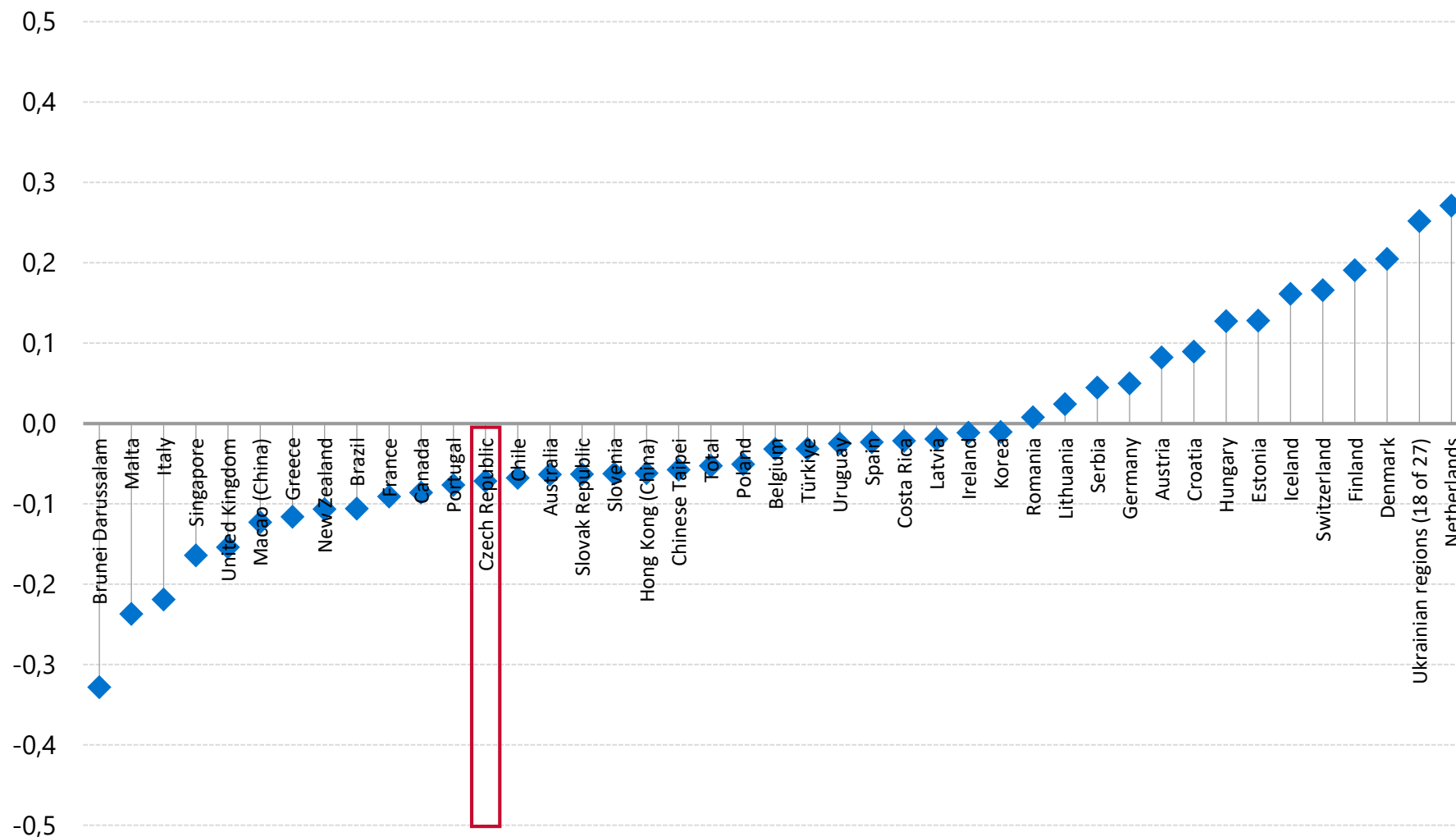
Snadno se naštvu.

*I ve vypjatých
situacích zůstávám
klidný.*

*Mám
nepředvídatelné
emoce.*

...

Index stresové odolnosti

Příklady tvrzení, která utvářejí celkový index:

Jsem uvolněnější než většina lidí, které znám.

Dělám si starosti s mnoha věcmi.

Jsem schopen pracovat pod tlakem.

Cítím se nervózní z blížících se zkoušek

...

2 > Odlišnosti (v průměru) lze pozorovat i v rámci ČR (dívky vs. chlapci, SES žáků, typy/druhy škol)

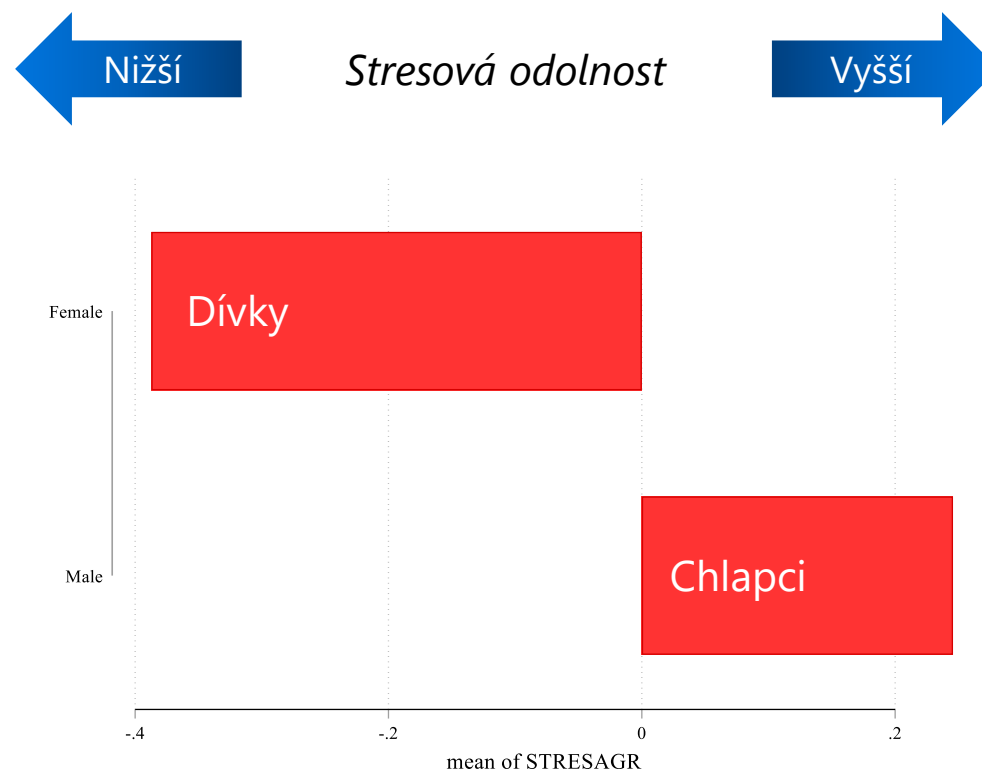
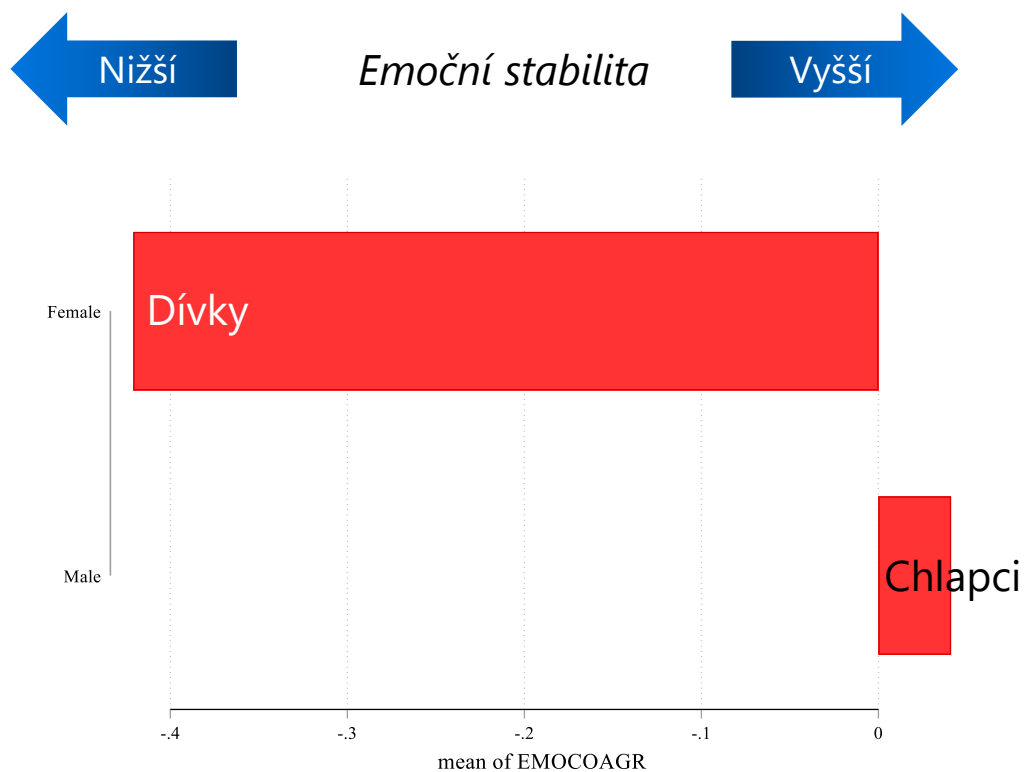
Mezinárodní srovnání a širší kontext
PISA k tématu rizikového chování

Odlišnosti (v průměru) lze pozorovat i v rámci ČR
(dívky vs. chlapci, SES žáků, typy/druhy škol)

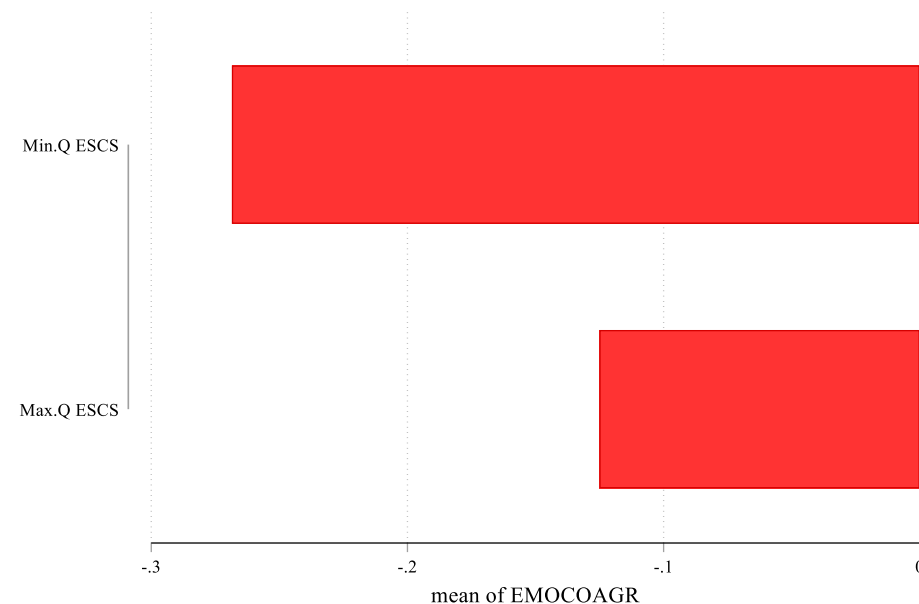
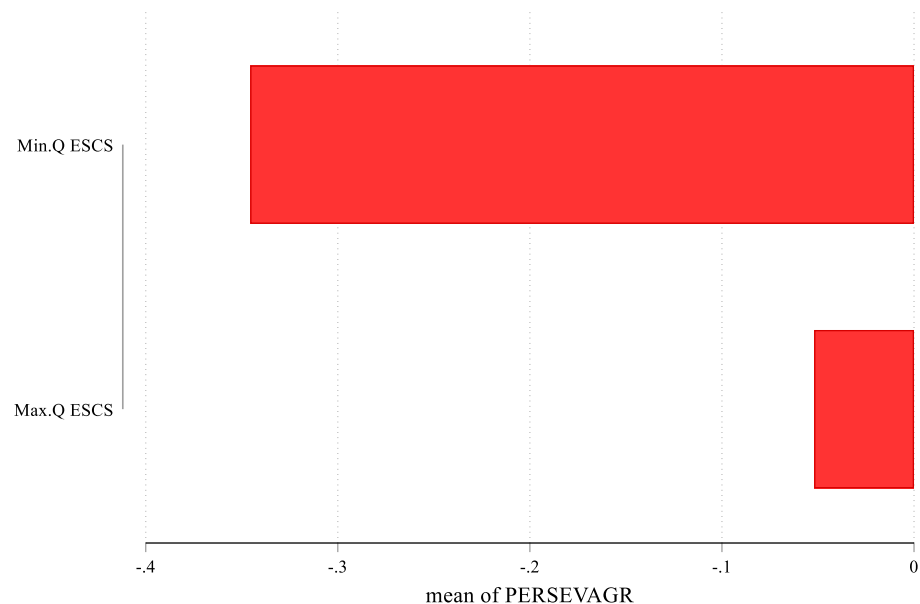
Stále aktuální jsou zjištění a doporučení
z tematické zprávy: Hodnocení rizikového chování
žáků ZŠ a SŠ

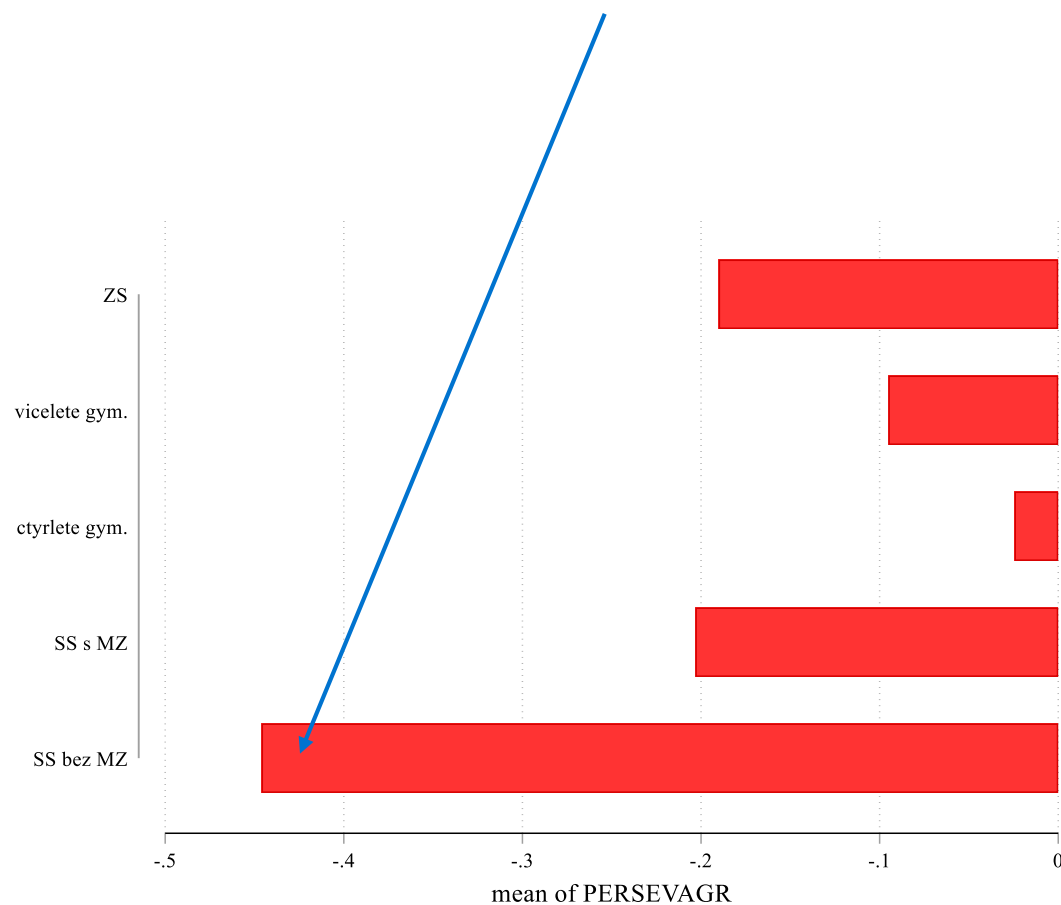
Rozdíl mezi chlapci a dívkami v *houževnatosti* není zřejmý. Chlapci však oproti dívkám vykazují v průměru o něco vyšší *emoční stabilitu* i *stresovou odolnost*.

**Žáci s vyšším SES mají vyšší houževnatost i emoční stabilitu ve srovnání s žáky s nejnižším SES.
Rozdíl ve stresové odolnosti nebyl statisticky významný.**

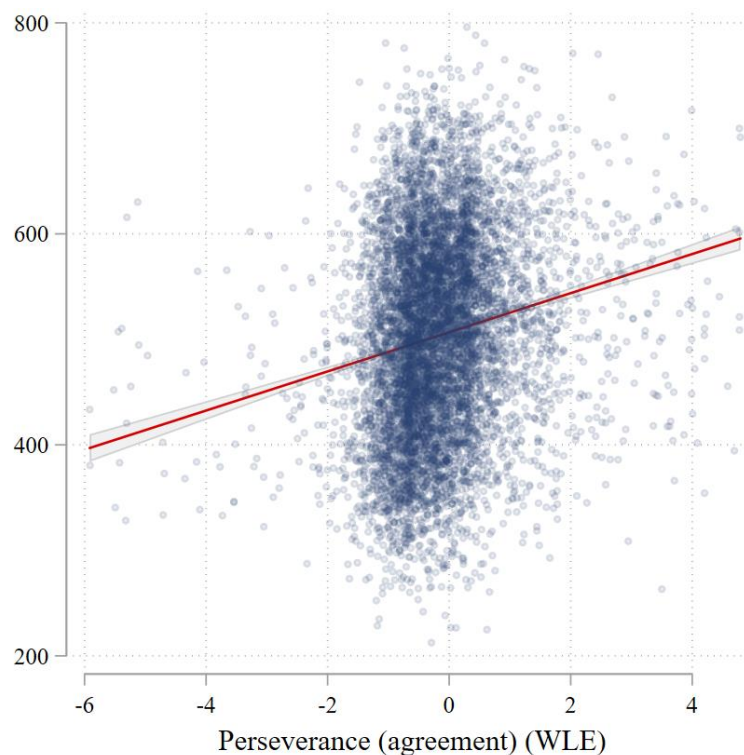
Žáci navštěvující SŠ bez maturitní zkoušky (učiliště) deklarují nižší *houževnatost*

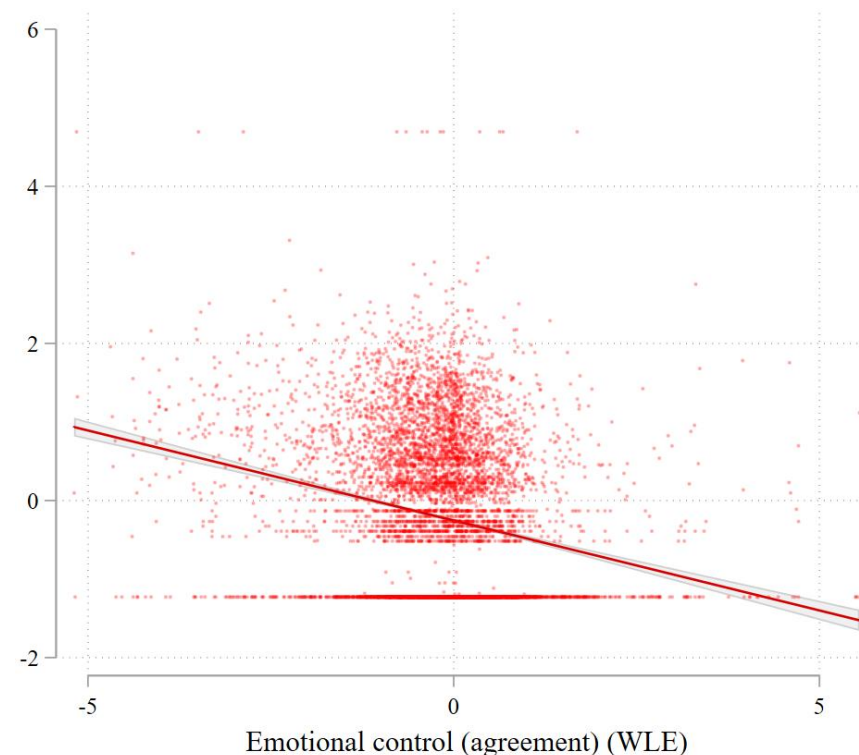
Proč by nás to mělo zajímat?

Všechny představené indexy korelují se vzdělávacími výsledky žáků i pocíťovanou mírou šikany!

*Výsledky z matematiky a houževnatost
(pozitivní korelace)*

*Míra pocíťované šikany a emoční kontrola
(negativní korelace)*

3 ➤ Stále aktuální jsou zjištění a doporučení z tematické zprávy: Hodnocení rizikového chování žáků ZŠ a SŠ

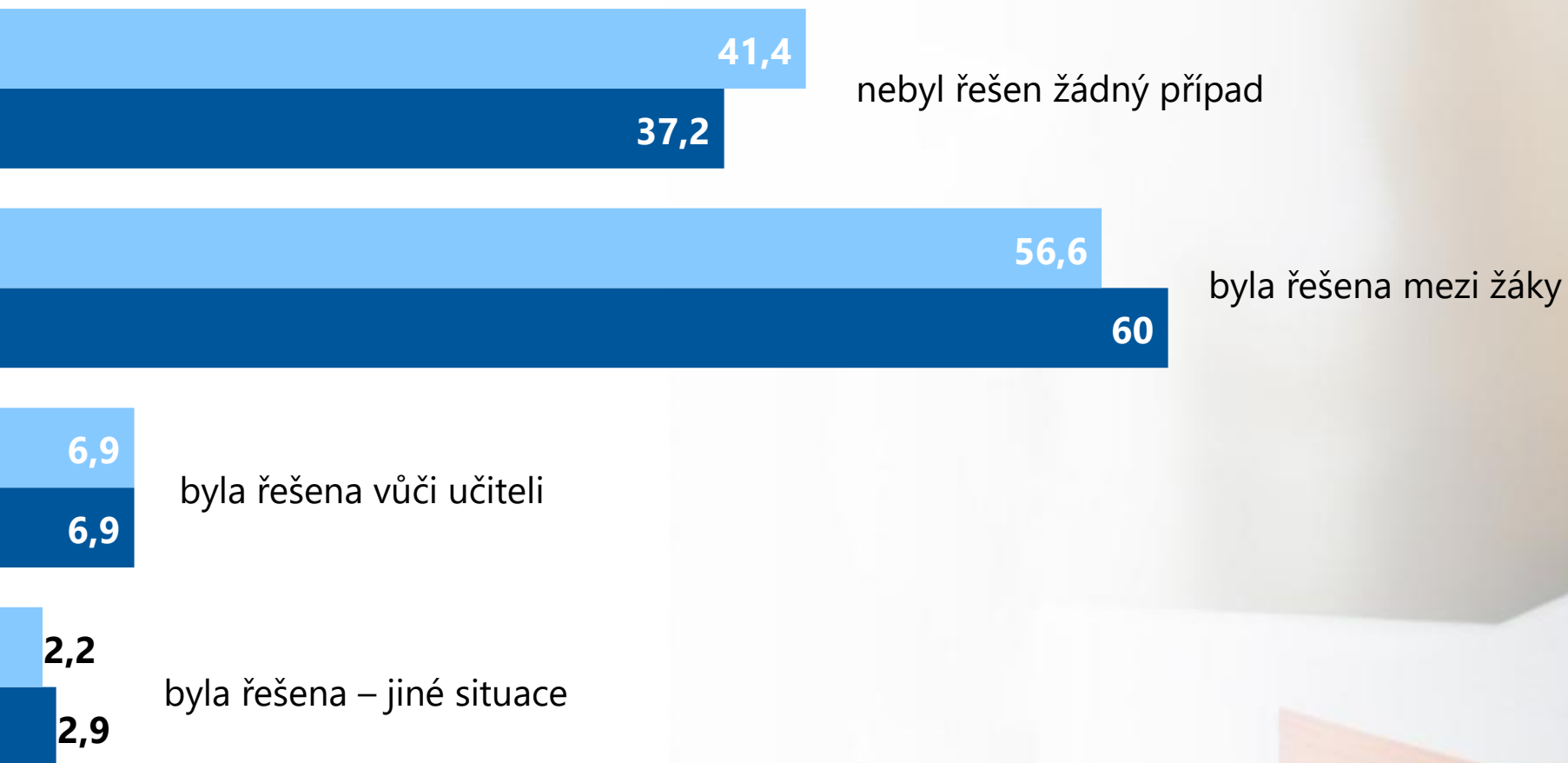
Mezinárodní srovnání a širší kontext
PISA k tématu rizikového chování

Odlišnosti (v průměru) lze pozorovat i v rámci ČR
(dívky vs. chlapci, SES žáků, typy/druhy škol)

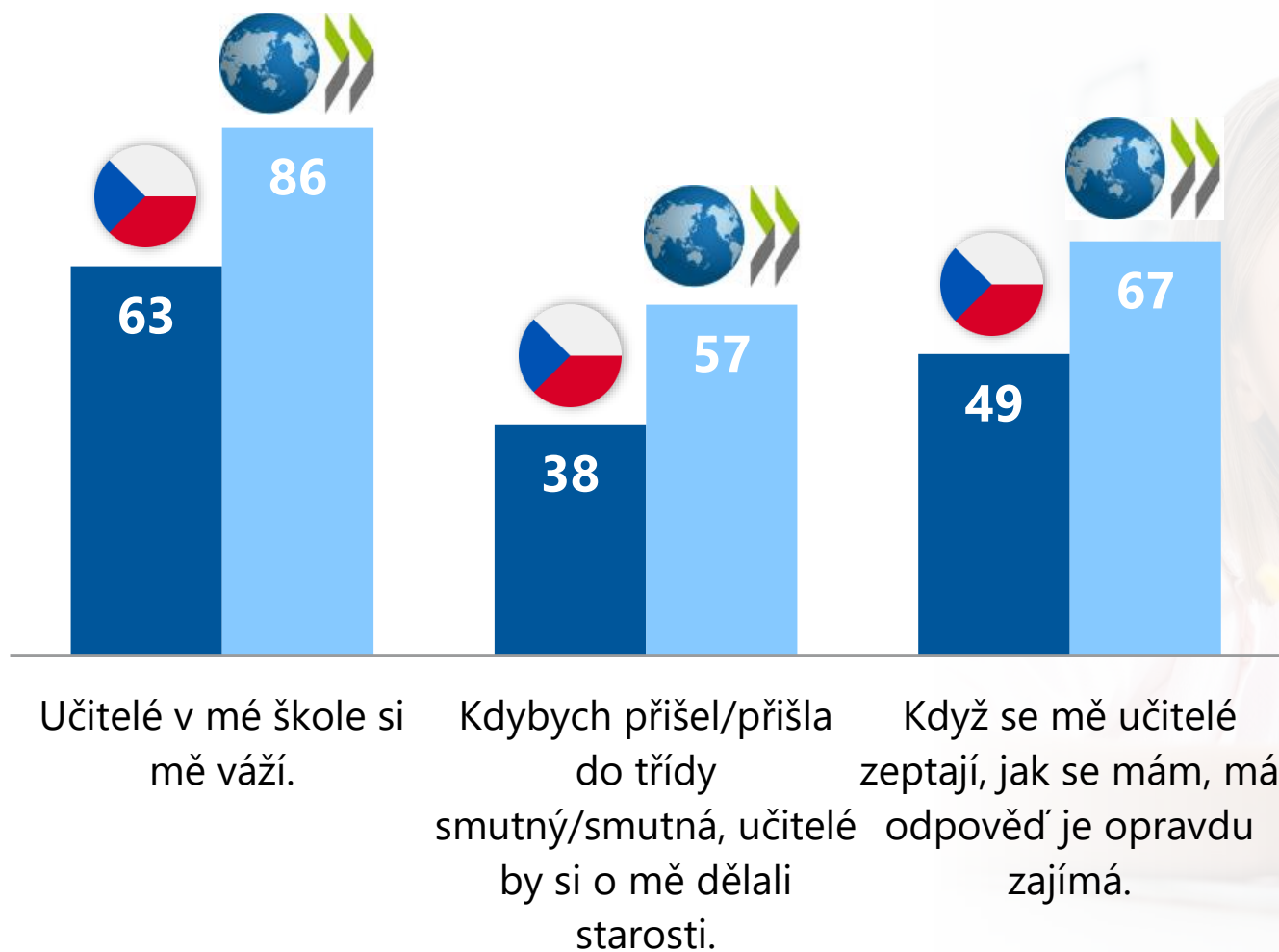
Stále aktuální jsou zjištění a doporučení
z tematické zprávy: Hodnocení rizikového chování
žáků ZŠ a SŠ

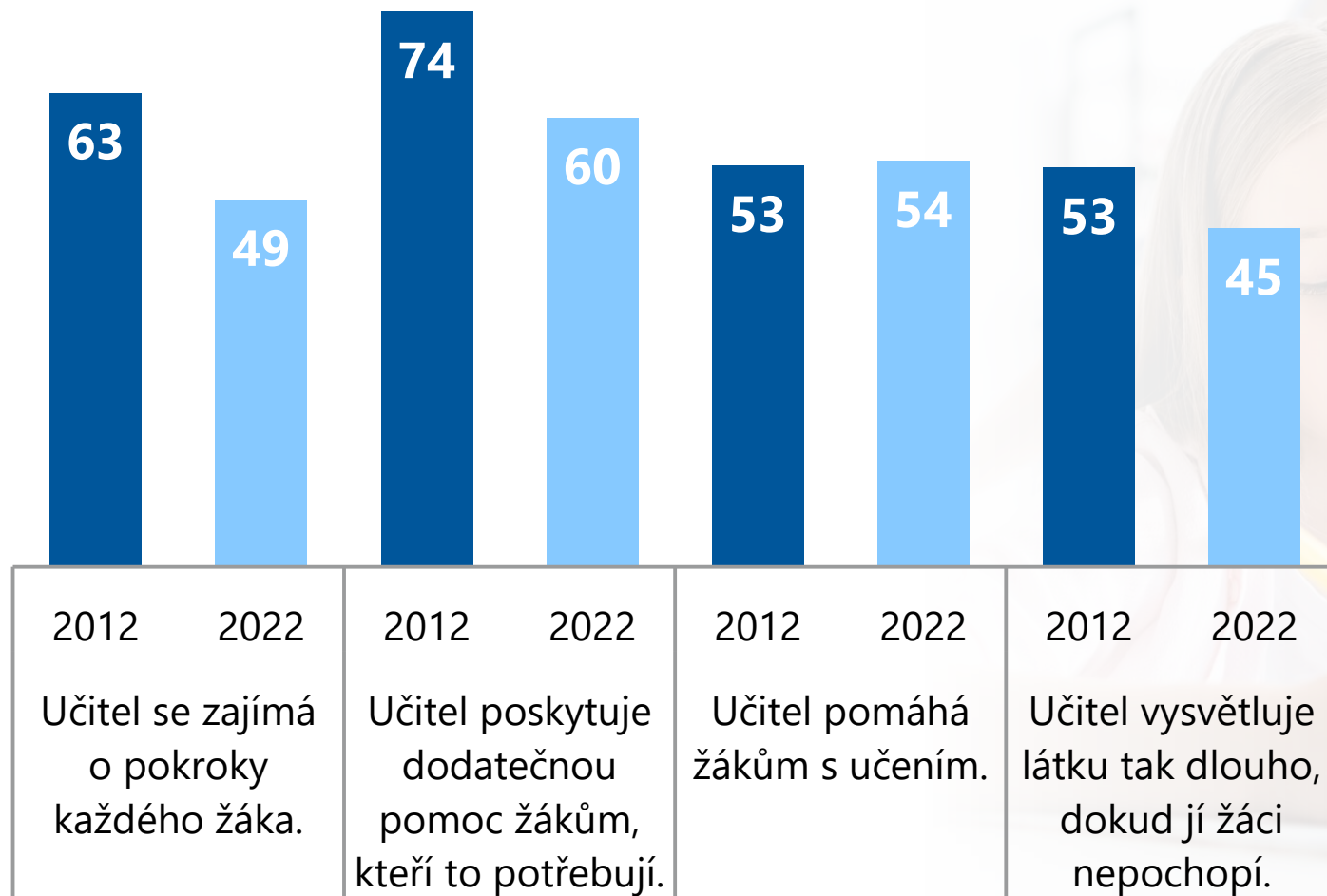
Výskyt šikany a její řešení

Nezastupitelná je role učitelů! Ale...

... pocítovaná podpora ze strany učitelů je o něco nižší než před 10 lety

gramotnosti

kompetence

individualizace

motivace a
sebedůvěra

tělesná
zdatnost

tvůrčí
myšlení

prevence
rizikového
chování

**Školní družiny a kluby jako prostor, který
rozšiřuje příležitosti školy k podpoře
a rozvoji žáků**

Pozitivní zjištění

- ✓ Zájmové vzdělávání má významný potenciál pro naplňování cílů v oblasti vzdělávání, individualizace vzdělávání účastníků, posilování motivace a sebedůvěry účastníků ve vzdělávání, aktivní trávení volného času účastníků a prevence jejich rizikového chování.
- ✓ V hodnoceném období 2017/2018 až 2023/2024 se zvýšil podíl žáků 1. stupně základní školy, kteří pravidelně docházeli do ŠD či ŠK. Toto zjištění lze vnímat příznivě i v kontextu pozitivního vztahu zájmového vzdělávání k dosahování cílů koncepčních dokumentů České republiky v oblasti vzdělávání.
- ✓ V kritériu utváření klimatu a vztahů aktérů zájmového vzdělávání (včetně spolupráce a komunikace pedagogů), především v případě SVČ pak také u kritérií spolupráce s externími partnery a školami, využívání širokého spektra výchovně-vzdělávacích strategií pro naplnění stanovených cílů vzdělávání a motivace účastníků k dosahování dobrých výsledků

Podněty z inspekční činnosti pro další zkvalitňování zájmového vzdělávání

výchovně - vzdělávací strategie

Využívat širokého spektra VVS – objevování, experimentování, podpora tvořivosti, iniciativa žáků, využití projektové výuky, organizace akcí a soutěží, vrstevnické učení, využití rodilých mluvčích, využití venkovního prostředí.

individualizace

Systematicky zařazovat aktivity umožňující diferenciaci a individualizaci vzdělávání, spontánní aktivity a aktivity stimulující tvořivost účastníků, v případě ŠD také odpočinkové a relaxační metody. Specifickou pozornost i nadále věnovat žákům se SVP a žákům s nadáním.

propojování formálního a neformálního vzdělávání

Posilovat spolupráci ŠD/ŠK s kmenovou školou, ale také s dalšími partnery – návaznost koncepčních dokumentů, výměna informací o vzdělávacích potřebách účastníků, společné projektové aktivity, tematicky zaměřené činnosti například v oblasti klíčových kompetencí a gramotností, využívání prostorových, materiálních i personálních zdrojů (např. využívání školních sportovišť, zahrad, speciálních učeben a dílen).

Pro ředitele, učitele a všechny ostatní: Nový analyticko-metodický materiál

- Socioekonomický status
- Bez obav se ve výuce ptát
- Zájem učitele
- Spolužáci (vzájemná pomoc)
- Spolužáci (úkoly společně)
- Dostatek času pro řešení úloh
- Reálné příklady ze života
- Sebepojetí, reflexe vlastních schopností, sebedůvěra
- Zažívat úspěch

9
6

Ke stažení na
www.csicr.cz

Děkujeme za spolupráci.

